

FOAIA DIECEZANĂ

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

APARE DUMINECA

Prețul abonamentului:	Manuscrisele nu se înapoiază și se adresează redacției „Foaia Diecezană”; iar banii pentru abonamente și inserațiuni se trimit administrațiunii „TIPOGRAFIA și LIBRĂRIA DIECEZANĂ” în Caransebeș.	Prețul inserțiunilor:
Pe un an 240 Lei		Pentru publicațiuni oficiale, concurse, edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei.
Pe jumătate de an 120 „		
Pe un pătrar de an 60 „		
Un număr 5 Lei.		
Pentru străinătate pe un an 300 Lei.		

Inalt Prea Sfințitul Arhiepiscop și Mitropolit Dr. Nicolae Bălan cu actul dtdo 11 Noemvrie a. c. Nr. 456/1933 ne împărtășește că Sfântul Sinod cu adresa Nr. 1550 din 7 Noemvrie a. c. i-a adus la cunoștință că Majestatea Sa Regele, prin Inaltul Decret Regal Nr. 2696 din 30 Octomvrie a. c. a binevoit a confirma alegerea I. P. C. Sale Dr. Vasile Lăzărescu de Episcop al Eparhiei Caransebeșului.

Bucurându-ne deosebit de această știre să ne rugăm lui Dumnezeu în rugăciune de mulțumită pentru grija de Biserica cea sfântă a Lui, și din inimă să-l cerem ca pe nou alesul nostru Episcop să ni-l trăiască.

Nr. 5916 E 1933.

NOTĂ OFICIALĂ.

Percepția fiscală din loc ne comunică în copie ordinul Ministerului de Finanțe direcțiunea timbrului și succesiunilor serviciul timbrului cu Nr. 223612 din 23 Octomvrie 1933 prin care ni se pune în vedere, că în urma schimbării anului bugetar dela 1 Ianuarie la 1 Aprilie, urmează ca și declarațiile prevăzute de articolul 16 din legea timbrului privitoare la impunerea cu impozit echivalent a bunurilor de mână moartă sunt a se face cu trei luni înainte de 1 Aprilie, adică dela 1 Ianuarie până la 31 Martie al fiecărui an.

Ceeace se comunică Onor. Oficii parohiale și protopresbiterale în legătură cu dispozițiunile de sub Nr. 5486 E/933 publicate în „Foaia Diecezană” Nr. 43 din 22 Octomvrie a. c.

Caransebeș la 25 Noemvrie 1933.

Președintele consiliului eparhial
Andrieu Ghidiu
consilier eparhial, protopresbiter.

Comemorarea

Arhiepiscopului și Mitropolitului Andrei Șaguna.

Credincioasă tradiției de a păstra cultul oamenilor mari ai bisericii noastre, tinerimea studioasă teologică grupată în societatea de lectură „Ioan Popasu” a comemorat Joi, ziua sfântului Andrei, pe nemuritorul arhiepiscop și mitropolit Andrei Baron de Șaguna.

Serbarea s'a început cu parastasul săvârșit în biserica Sfântului Ioan, după care studenții în frunte cu profesorii Academiei teologice, și cu o selectă asistență s'au întrunit la Academie. În cadrul unui program chibzuit și variat, cu conferințe, declamări și cor, la un nivel de mare și pioasă sărbătoare a curs totul. De remarcat, cuvântul protodiaconului *Ioan David* profesor de teologie, care — în calitate de președinte al societății de lectură — a rostit următoarele:

Prea Onorate Domnule Rector!

Mult onorat corp profesoral, onorați oaspeți!

Iubită tinerime academică!

În trecerea vertiginoasă a lui Kronos, simbol clasic, viu și plastic al vremii care se duce în mod ireparabil, în această goană a clipelor, „fuga temporum” după expresia liricului latin, am ajuns din nou la o etapă în care prin puterea memoriei vom putea retrăi, deși fragmentar și resumativ, un crâmpci din momentele mari și însemnate ale trecutului.

Ziua memorabilă a Sfântului Andrei, onomastica gloriosului înfăptuitor al neatarnării noastre duhovnicești, aniversarea numelui celui dintâi principe al statului-român teocratic-național de sub oblăduirea lumească a unei domnii străine de destinele poporului nostru în fața redeșteptării încă a fost o zi de obștească bucurie în tot cuprinsul istoricii Mitropolii a Alba-Iuliei. Cât

era în viață încă genialul făuritor de instituții și entuziastul animator al tinerelor energii dornice de muncă creatoare, în ziua aceasta a putut să se bucure din tot sufletul său văzând cu ochii vii trupești justa răsplată adusă străduințelor sale neobosite. Iar după ce și-a dat duhul în mâna creatorului pășind în lăcașul liniștei eterne sărbătoare pioasă a amintirii i-s'a adus ca o recunoștință postumă, ca un omagiu suprem plătit pentru înfăptuirile sale fără seamăn pe cari le-a inițiat și le-a desăvârșit în viață.

„Princeps et antistes sacrorum sancte virorum“.

Iată expresia lapidară prin care ne adresăm acestui titan al trecutului nostru vijelios, născut iară nu făcut pentru îndeletnicirea grea și amarnică a stăpânirii masselor versatile.

Sărbătoarea din 30 Noembrie e una din zilele de reculegere sufletească pentru Academia noastră teologică diecezană. Institutul teologic al trecutului nostru șagunian, odinioară școala modestă de bogoslovi din Vârșeț pe atunci sub patronajul Sârbilor frați cu noi în dreapta credință. Vechea școală modestă dar de o însemnătate fără egal pentru propășirea noastră culturală a fost mutată la Caransebeș și reorganizată în spiritul lui Șaguna de colaboratorul și prietenul său intim, fericitul în Domnul episcopul Ioan Popasu, cel dintâi achiereu al diecezei noastre resuscitate.

Instituția noastră se poate mândri de a fi avut în rândul foștilor săi profesori pe marele mitropolit, de a fi avut ca patron al său pe prietenul său iubit și în fine nu mai puțin de a fi păstrat cu sfințenie întotdeauna prin luminații săi profesori și îndrumători chiar până în ziua de azi prețioasa moștenire șaguniană.

Urmând deci o puternică tradițiune coraborată prin sancțiunea apodictică a trecutului, cu sufletul copleșit de sentimentele pietății și ale recunoștinții sincere, spontane și iubitoare, închinăm această zi a anului 1933 splendidei personalități din trecut a cărui lăsământ strălucit va lumina mereu calea pe care neamul nostru de Dumnezeu ocrotit pășește înainte cu demnitate și încredere în misiunea sa nobilă din prezent și din viitor.

Studentimea academică a teologiei, vigurosul nostru tineret de astăzi, nădejdea noastră pentru viața de mâine va dovedi prin programa ce urmează că a înțeles pe deplin postulatul vremii noastre, atât de săracă în realizări idealiste, străină de orice jertfă și abnegație. Ei își închină pârga muncii lor extraacademice din acest an memoriei bărbatului pe care Dumnezeu ni l-a dat nouă, ca pe un al doilea Moise

al Românilor ca să ne fie călăuză credincioasă în pustiul desolării unde ne pândeau cu lăcomie întunerecul nepătruns al morții. Acum când s'a risipit bezna, când pe orizontul vieții noastre culturale s'a ivit mândra auroră a redășteptării când libertatea de a dispune de soarta noastră ne-a căzut în poală ca mult așteptatul fruct al biruinții uita-vom noi lucețărul strălucitor care ne călăuzia în timpul nopții când dibuiam ca niște orbi în mijlocul întunerecului? Nu-l vom uita! Nu-l vom uita! Nu-l vom uita!

Pe pământul făgăduinței...

De ing. Petru Fotoc.

E și acu o toamnă ca toate celelalte...

Bălbăie focul în camera așa de prictinoasă, căldura catifelată par'că, atât de măgulitor încunjură locatarul. Notițe, însemnări pe masa de lucru, iar ciasul mecanic ca totdeauna, darăpânește vremea cum trece. Răsfoesc cărți, reviste, ne ținând cont de timpul înaintat, că de odată cu sările prelungite, frunzărirea în scrisul altora, ne procură momente plăcute.

Stau în fața obligațiunei vechi, să continui cele întrelasate acu cât'va vreme, despre *Pământul făgăduinței...* Întrerusesem continuarea a nu abuza de bunăvoința cetitorului atâta timp în șir și a da răgaz și redacției acestui organ, a publica atâtea lucrări menite a întări credința noastră. Dar vroiam să prilejesc și personalului tehnic al atelierului Tipografiei diecezane, a nu se frământa un timp oarecare cu zațul unei călătorii, pururea actuală, până în preajma sfîntelor sărbători, cari ne stau înainte și dela cari așteaptă fiecare creștin reculegerea eului său în ciuda vijeliilor zilnice, cari ne pândesc.

Și nu credeam cu capul la întrerupere, că atunci, când voi continua publicarea acestor impresii răzlețe, să nu mai am ciostea și bucuria a le prezenta în manuscrisul defect așa Prea bunului nostru, *părintelui episcop Iosif de atunci, trecut la veșnicie*. Mereu țin ison sufletului meu, cuvintele de despărțire, cântate cu atâta duioșie de corul societății filharmonice din Caransebeș, când autocarul funerar nesătos aștepta cu ușile larg deschise în drumul spre Eșelnița scumpă aceluia, care a fost Prea Stînția Sa Dr Traian Iosif Badescu :

„Es ist bestimnt in Gottes-Rat
Das was man hat muss scheiden,
Wenn Menschen auseinander geh'n
So sagen sie auf Wiederseh'n“.

Și l'am însoțit puțin până la locul de odihnă, că sfetnicii, colaboratori, împreună slujitorii, erau împiedecați, măcar ca graba poate n'ar fi fost atât de mare, cum se credea, ca să nu se amâne o ședință pentru mâine zi. Dar slăbiciunile omenești, din cari suntem zămislți cu toții, așa au voit, că la înțumarea primului și poate ultimului vladică crescut din gîia acestui aret, bogat în mană de Dumnezeu grăitoare și dărză când iscoade șovăitoare îi încercau credința, să fie condus la locul de veci din Sebeșul pătimirilor noastre naționale și bisericesti, numai de rudeniile sale, corul catedralei și cei 3—4 stimătorii, adânc supuși ai învățăturilor propovăduite de blândul fiu crescut în modesta casă paro-

hială, refugiul atâtor manifestări mari în țara de odinioară a șoimilor lui Traian Doda.

Ce coincidență! Numele de Traian l'a purtat primul bărbat scump în viața grănicerească și Traian a fost botezat acela, a cărui frunte a fost încoronată cu podoaba capetelor lui Ioan Popasu, Nicolae Popea și Mirou Cristea.

Nu sunt istoric, nu continui. Cel adormit în Domnul, acolo în dealul Eșelniței își doarme somnul lui, bruscările ce i-se îndreaptă să risipesc brusc, că prestațiunile bune ne supravețuesc și dincolo de mormânt.

Și s'a stins, a trecut în istorie acela care a fost Dr Traian Iosif Badescu și cu Prea Sfinția Sa, în dieceza Caransebeșului, s'a îngropat un capitol al vremurilor sașugianane.

Lacrimi ferbinți au udat mormântul, vărsate în belșug de întreaga asistență. Plângeam cu toții.

Țineam să aduc acest modest prinos Marelui dispărut sub al cărui cârmuire ecleziastică am început publicarea acestor notițe și datu-mi-s'a să le continui când avem în fruntea eparhiei, pe împreună închinătorul la locurile sfinte și tovarăș și în cabina vaporului, pe noul ales episcop al nostru *Dr Vasile Lăzărescu*. Cu smerenie transmit adâncile mele închinăciuni și urări de muncă spornică în via Domnului Prea Sfinției Sale așteptat de fii săi sufletești cu dragoste nefătărniciță în *cetatea lui Doda*.

Să mi-se ierte această abutere, dar datoram cu ea și îndeplinesc o dorință a sufletului meu, când aștern pe hârtie acestea sentimente mie scumpe.

Și acu să ne pregătim, că intrăm în sfânta sfintelor, ne închinăm în biserica sfântului Mormânt.

Pareneză

pentru ziua de 1 Decembrie, cu prilejul aniversării Adunării Naționale dela Aiba-Iulia.

Inbiților Creștini,

Astăzi se împlinesc 15 ani de zile, de când urmele zidurilor învechite ale bătrânii cetăți istorice a Baigradului s'au cutremurat de valurile poporului, glasul famfarelor, sunetul clopotelor și de strigatul „Trăiască România Mare, una și nedespărțită, dela Nistru până la Tisa“, a celor o sutămii Români veniți din cele mai depărtate părți ale Ardealului, Bănatului, Crișanei, Sătmărulei și Maramureșului cu dorul nestins în suflet, ca să declare sârbătorește, că sunt decisi, a rupe pentru totdeauna, toate legăturile, cu foști lor asupritori și să spună lumii întregi, că vreau țara aceluia, cari vorbesc românește, poartă port românesc, vreau școala românească, dreptate și libertate românească, vreau o Românie Mare!

Este azi aniversarea acelei zile, când din mila Tatălui Ceresc, am părăsit peștera umeda, rece și întunecată, și a simțit pentru primadată razele dulci, binefăcătoare ale unui soare curat românesc, când pentru prima dată ne-am prins cu toții în hora mare, vestind prin chiote de bucurie, că s'a împlinit visul de aur al Marelui Voievod Mihai Viteazul, de a cărui jale ne-au murit și moșii și părinții!

Nu pot însă să trec la glorificarea acestei mărețe zile, fără ca să nu fac un scurt istoric al aceluia trecut, plin de suferințe, din care s'a născut desrobirea neamului nostru.

De pe paginile împăengenite ale istoriei, cetim clipele pe cari le-am trăit și le-am suportat cu o jertfă nespusă și cu speranța în suflet, că „învierea“ nu va întârzia. „Neam sărac și bătut de soarte am fost!

Prea tristă ne este povestea. „Aproape două mii de ani sunt, de când împăratul Romei Marele Traian ne-a așezat pe a-est pământ. Nu mult după acest așezământ, popoare multe și lacome au năvălit asupra noastră, ne-au împărțit țara și pe noi între ele, așa, că poporul nostru a putut să-și zică cuvintele sfintele scripturi „Impărțit-au hainele mele loruși, și pentru cămașa mea au aruncat sorți!“¹⁾

Pribegi pe plajurile noastre strămoșești, noi am fost mențiți să ducem povara unei vieți fără bucurii, fără răsplată de muncă.

Nemărginită era durerea noastră, dar răbdam, căci răbdarea n'ea fost urșită nouă din patrea providenței!

Și cum răbdam așa, cu povara de azi, cu gândul zilei de mâine, undeva departe... dinspre apus... s'a aprins un colț de lume. Ardea în pară și foc, și flăcările au iluminat și sufletele noastre!

Noui jertfe însă, noui suferințe! Treceau feciori sireag la luptă! Goarna de chemare îi strigase. Bătrânii albiți de zile negre framântau lacrimi în ochi, în pulberea strazilor își smulgeau nevestele părul, se tânguiau copii în țipetele nebune și ei treceau cu pumnii încheștați, fără ca să știe unde și pentru ce?

S'au pornit parăele de sânge românesc la Șabat, Prsemysel, Doberdo și Osla-Via. Cădea floarea neamului, fără ca să știe unul măcar de ce și pentru ce?

Ca dreaptă recunoștință, pentru un eroism legendar, „Ne-au pângărit vrăjmașii și sfintele altare Din clopotele sfințite turnară țevi de tun, Iar școlărilor române, le-au pus mereu zăvoară, Să frângă graiul nostru, în gândul lor nebun!“²⁾ Ne'au batjocorit nevestele, au palmuit moșnegi și lungul convoi al celor ramași acasă, s'a pomenit mereu, spre temnița din Seghedin!

Dar când jugul străin s'a apăsă mai greu pe umerii noștri, pe la finea lunii Octomvrie din anul 1918, o revoluție puternică a sguduit întreaga Europă! Atunci catapeteazma împăraților nouă dușmani s'a crepat, porțile iadului s'au zdrobit, temnițele de chin s'au deschis și sufletul poporului românesc a înviat în strălucire dumnezeiască!

Istoria faptelor legendare însă, prin noui fapte eroice a trebuit încheiată.

Poporul românesc din cele patru unghiuri — zdrobind lanțurile selăvici — cu ochii spre spre Alba-Iulia, a așteptat primul răsunset de goarnă, primul dangăt de clopot răgușit, care să-l chema la marele praznic, pentru a rosti credința vremurilor noi, unirea tuturor Românilor, sub o singură stăpânire română.

Ziua de 1 Decembrie 1918, este primul capitol din istoria renașterii și desrobirii noastre!

Câte inimii n'au plâns atunci de bucurie!

Bătrâni cu pletele cărunte vărsau lacrimi de bucurie și mărire aduceau Domnului, că i-a învrednicit să ajungă cea mai mare zi din viața neamului nostru!

Bărbați în floarea vârstei, flăcăi plini de viață

1) Din apelul adresat Logojenilor, pentru primirea armatei Române.

2) G. B. Pentru Istorie.

fete mândre în costume naționale, călăreți falnici ca în povești grăbeau, rând pe rând spre cetatea marelui Voevod, ca într'un gând și un suflet să dea faptura vecinică visului, care ne-a robît de veacuri sufletul, să înfăptuiască România-Mare!

Zi mândră și măreață de 1 Decembrie, fii binecuvântată! Zorile tale au străbătut munți și văi, șesuri și colini, chemând la marele sfat, la soborul eliberător pe toți fiii și fiicele poporului românesc! Tu ne-ai adus — măreața zi — cele dintâi bucurii pe pământul nostru strămoșesc! Tu ne-ai împlinit dorința noastră de cari am fost lipsiți atâta vreme. Precum steaua dela Vifleiem a adus lumii mântuire, astfel ne-ai adus tu, măreață zi, mântuirea neamului nostru!

Înălțați-vă fraților mâinile spre rugăciuni de mulțumită, luând mărirea Aceluia, care ne-a învrednicit să vedem mântuirea noastră!

Sunați, clopotel din turnul bisericilor, cu glasul vostru de aramă vestiți lumii întregi biruința neamului nostru!

Glasul corurilor cerești și trâmbițele Arhanghelilor, străbateți și voi văzduhurile și cântați cu pământul desrobît:

Zi sfântă și mare de 1 Decembrie, fii binecuvântată de Dumnezeu și preamărită de neamul românesc! Amin

Pr. Tiberiu Mărgineanțu

Strângeți rândurile!..

(În slujba apostolatului).

de Pr. Iacob Crețiu.

Preoțimea din Almăjul istoric care a dat neamului nostru pe *Eftimie Murgu*, *General Traian Doda*, *Dr Ion Sârbu*, pe *primul vlădică bănățean Dr Iosif Traian Badescu etc.*, după cum am relatat și într'un alt număr al organului nostru eparhial, — Joi în 2 I. c., la consfătuirea colegială din *Bozovici*, ținută sub prezidiul Prea On. Domn *Iosif Câmpianu*, protopopul tractului; — conștile de îndatoririle pe cari i-le incumbă purtarea Crucii lui Christos pe calvarul unor vremi de pronunțate adversități, hotărând a începe o muncă metodică de regenerare morală s'a organizat în **cercuri pastorale**.

Plecând dela indiscutabilul adevăr: „...unde s'ar putea crește...”, după ample și instructive discuțiuni, au hotărât, în plină însuflețire, și cu unanimitate de voturi, ca să înceapă munca de regenerare morală a poporului din aceste istorice ținuturi, nu singularici, ci în comun. Anume: pe lângă apostolatul de fiecare zi pe care-l face fiecare în parohia sa, s'a găsit că este absolut necesar, ca în fiecare comună, dar mai ales în comunele contaminate de sectarism și în cari indiferentismul religios este evident, să se deplaseze mai mulți, *toți preoții* din jurul respectivei comune și să înceapă lupta de redșteptare a adevăratului sentiment religios, alături de confratele păstor al locului.

Convinși că cu un program bine alcătuit, bogat și variat, prin oficierea în sobor a sfințelor servicii dumnezeiești, cărora în felul acesta li-se ridică în mod elocvent solemnitatea lor, prin predici și conferințe religioase adecvate necesităților sufletești locale, se poate face mult mai mult, decât se poate face, — oricât de conștient ar fi preotul locului, — de către fiecare slujitor

al altarului prin apostolatul, pastorația sa de fiecare zi, s'a pornit la luptă.

Și lupta s'a început încă cu prima Duminică din postul Nașterii Domnului.

În 19 I. c., prima deplasare s'a făcut în *Lăpușnicul-mare*, comuna cea mai contaminată de sectarism. Aci, printr'o fericită coincidență, — învățătorii din Almăj și-au ținut tot în această Duminică cercul lor Cultural — preoții oficiind în sobor serviciul divin și prin predica și conferința religioasă — după cât sunt informat — foarte reușite, cred că s'a făcut mult și pentru mulți din cei rătăciți, trecuți la sectari, — tot după informațiuni — *problema adevăratei credințe* s'a pus din nou în discuțiune și într'o altă atmosferă, decât cea de până aci. Și, nu este exclus, ca mulți din ei, după discuțiunile în cari s'au angajat unii cu alții, să ajungă la cu totul un alt fel de deslegare a problemei credinței lor, decât cea la care au ajuns, când fără nici o remușcare de conștiință, și-au părăsit biserica în care au fost botezați, în care s'au închinat părinții, moșii, strămoșii lor.

...Și, lupta începută va fi continuată, iar preoțimea din Almăj nu așteaptă aprecieri, ci făcând un călduros apel către toți frații lor din dieceză, îi roagă să-i înțeleagă și să-i urmeze.

O asemenea luptă este necesară, glasul vremii o impune. Biserica lui Christos nu poate sta impasibilă în mijlocul dezastrului moral de azi.

Cu Dumnezeu deci la muncă! Fraților, strângeți-vă rândurile! E timpul suprem! N'avem ce să mai așteptăm.

Din sbuciumul vremurilor de jertfe și biruință.

IX.

Cu câte-va zile înainte de ajunul Crăciunului, mlacevul — un fost grădinar, prin Ploești, — ne spune că dacă oferim câte-va sute de leva locotenentului Mișaicof, putem să locuim în sat.

Bucuroși că scăpăm de tortura vânturilor și înghetului magherniței în care ne acuisem, prietenii Oprescu, Sergescu, Policrat, Bungețianu, comandorul Strâmbeanu cum și d-nii Pantelici, Sârbulescu și Mănăstireanu, primim să dăm fiecare câte ceva din pușinul ce aveam. Locotenentul arătându-se nemulțumit, Bungețianu îi dă ceasul de aur ce avea la el și cu prețul acesta, ajungem în sat, așezându-ne la gazdele recomandate de locotenent.

Lucrul acesta nu era însă pe placul populației din sat — unde viermuiau fermenții celor mai vestiți comitagii, — cari începuseră a marmura. Locotenentul ne asigură că va liniști el totul.

În dimineața ajunului noului an, mlacevul, ne recomandă să cumpărăm o armonică mare — care costa și ea câte-va sute de leva — copilului d-lui locotenent care *ține s'o aibă cu orice preț*. O cumpărăm și în seara anului nou, ne ducem la cancelaria locotenentului căruia îl prezentăm felicitări — căci îl chema Vasile — și oferim micului Mișaicof armonica *atât de mult poftită*.

Locotenentul primește și felicitările și armonica, mulțumește chiar, dar se arată foarte îngrijorat de atitudinea locuitorilor din sat cari deveneau din ce în ce mai agresivi. Speră — zice el — că va reuși să

ne menție în sat. Bungeșianu — spre a-l câștiga — îi dăruiește și lanțul de aur și consorționul ce îl dăse. Încântat de noul dar, locotenentul ne spune să n' avem nici o grijă. Cât va fi el comandant, nu se va atinge nime de noi, așa că ne despărțim toți mulțumiți. Locotenentul garnisit cu bani, ceas și lanț de aur, odrasla d-sale cu armonica și noi convinși că am scăpat definitiv de a dormi pe pământul gel al sandramelei din pustă, unde vânturile își introduceau — cu lăcomie — și șueraturile și sulțoile fulgilor înghețați de zăpadă și unde șobolanii ghîțau și dăștiau fără nici o jenă peste capetele noastre.

Dimineața, când să ne urâm și noi un an mai bun, primim ordinul *ca imediat să părăsim satul* și să ne reîntoarcem în pustă, căci de nu, vom fi linșați de populație care strigă înebunită că *le-am adus tifosul exantematic*.

Jefuiți și batjocuriți, pornim în prima zi a noului an 1918 iarăși de unde plecasem. La intrare în lagăr, ne întâmpină doi bulgari cari târau pe o rogojină cadavrul despoiat al unui profesor sârb, mort — ziceau ei — de tifos exantematic, când în realitate el murise de foame.

Vălvă mare, consternare ucigătoare! Atât ne mai trebuia — ca să se împlinească proorocia călailor — tifosul exantematic.

Se dă poruncă să alegem dintre noi, un șef care să aibă răspunderea tuturor mișcărilor noastre. Alegem pe comandorul Strâmbeanu care reamintindu-și de vremile când comanda vapoarele, începe — mai în glumă, mai serios — să ne muștruluiască ca pe vechii săi mateloși și să ne impue fel de fel de restricțiuni.

Desperat, profesorul Sanielevici, mereu îi repetă: „Cum d-le comandor? de aceea am muncit și învățat eu 25 de ani, ca să fiu maltratat de d-ta toată ziua?”.

Atitudinea comandorului supără pe toți. Dânsul își dă demisia și în locu-i proclamăm șef pe fostul diriginte al P. T. T. din Severin, d-l Vasile Ionescu, o fire blândă, gata — ori-când a împăca toate asperitățile ce se iveau.

Răbdarea și dexteritatea cu care ne cântărea și împărțea pâinea — și foarte rar câte-o bucăică de brânză, era de toată lauda. Cu un cântar format din două sfoți, având ca greutăți niște pietre găsite pe lângă baracă, făcea cea mai exactă repartiție — de-alt-fel destul de grea — pentru că trebuia să dea fie-cărui câte trei sferturi de pâine pe zi, din pâinea ce se aducea.

Inginerul Săvelescu se îmbolnăvește grav de febră tifoidă. Locotenentul îl lasă să boalească în mijlocul nostru. Altă spalmă.

Doctorul (?) un prăpădit de felcer — chiar de un ochiu și sirâmb de o falcă, dă ordin să dăm tot ce avem la enivă. Etuva d-la Golemo-Konari, consta dintr'un butoi mare plin de apă în care cloceala vreo 15 kil. de var nestins.

Când mai auzim și asta, am rămas încremețiți. Ne vedeam despoiați până la piele în mijlocul iernei. Norocul nostru a fost un culăr mare nou de unele ai lui Bungeșianu, care sa plăcut foarte mult doctorului (?) și în care avea plăcerea să așeze trouloul ficei sale a cărei nuntă era fixată după sf. Ioan. Bungeșianu îi oferă — cu condiția să ne scuturască de blăncăciunile etuvei, ceea-ce domn doctor admite, așa că grație lui Bungeșianu — care merită mulțumiri — am scăpat și de această mare pacoste.

Pentru a păstra cât mai strict regulile igienice, domn doctor (?) foarte scrupulos la datorie, dispune săparea unor șanțuri adânci de doi metri la distanță de un kilometru și jumătate depărtare de baracă. Acolo, ni se dă ordin să ne facem necesitățile. De-asupra lor vântul ne ciătina, câinii ciobanilor se repezeau să ne muște, iar ploaia sau zăpada complectau ciudățenia acestor scene tragi-comice.

Fie-care zi, aducea o nouă nenorocire.

Un picolo dela Astoria și un tânăr evreu, evadează într-o noapte. Garda cu niște pari groși, a stăluit în bătai pe toți tinerii din lagăr și de nu-i prindea a doua zi, am fi intrat și noi la rând.

Ni se șoptește că armata română s'ar fi predat și că România ar fi încheiat la Buftea o pace mai mult de cât umilitoare. Nu ne vine a crede, mai cu seamă acum când și America s'a alăturat de Antantă.

Sbuciamul prin care trecusem, îmi sdruncinase atât de mult sistemul nervos, că de multe ori spre regretul meu, eram aproape brutal cu mulți din cei din jurul meu. Fugeam de ei, rătăceam ore întregi pe câmp, îmi venea să țip, să rup totul. Câțiva prieteni alarmați de starea mea, căutau — în mod foarte delicat — să mă calmeze, să mă ajute a eși din acest nenorocit făgaș.

Timpu schimbându-se — dintr'odată — ceea-ce nu isbutise prietenii, realizează el prin soarele cald binefăcător și încetarea vânturilor și a lapovițelor. Cerul se înseninează, pasărilor încep a ciripi, firicele verzi de iarbă încep a miși. *Natura*, deși în luna lui Ianuarie, ne îmbrățișează cu multă miță și dragoste. Simt revărsându-se în mine picăturile tămăduirii ei.

Cât adevăr mărturisește *Lamartine* când zice „Natura este marelui preot, marciei decorator, marelui poet sfânt și marelui muzicant a lui Dumnezeu”.

Încep a putea citi. Acum am oare-care răbdare, ba chiar multă. Răsfoesc pagini cari oglesc minunat potopul de suferințe îndurate de-alungul veacurilor de marii noștri înaintași, mă pătrund că numai din muce-nicie ese biruința care încunună chinul vieții.

*Când mă cuprinde dor adânc de țară
Și n'am pe nimeni să-mi poloale dorul,
Iau cartea unde curge sfânt izvorul
De înțelepciune și tărie rară...
Cetesc, iar gându-mi își întoarce sborul
Spre vremi de bărbăție legendară
De greu război și de robie-amară;
Și sufăr și mă bucur cu poporul!*

Petre Rogoveanu doborât de o gravă uremie, este transportat la Spitalul din Filipopoli.

Poliția din Golemo-Konari de acord cu voinicii din lagărul nostru, în lipsă de alte ocupații, organizează o asociație de exterminarea mieilor din sat și chiar din comunele mai alăturate. Rolurile erau împărțite că: se poate de inteligent. Voinicii ajutați de polițiști furau miei și îi tăiau. Mlacevul ne vindea carnea nouă și pe unde putea iar oamenii lor de încredere vindeau pielea la Filipopoli. Afacerea mergea strună pentru polițiști și voinici, nu tot astfel pentru păgubași, care în fiecare noapte se pomeneau fără miei. Și curios. Dispăreau numai miei femeilor ai căror soți erau morți sau luptau în război.

Reclame peste reclame. Cine să iure bre? Sigur, tîșnarii de romanskii. Se pun la pîndă să prindă pe români dar ei sârmanii erau așa de bine zăvorîți că

1) Versuri de St. O. Iosif.

nu le mai da în gând să ese noaptea, mai ales după pătania celor doi tineri cari evadaseră.

Păgubașele se plâng atât la Filipopoli cât și la Sofia.

Intr'o dimineață, vine găfâind la noi mlacevul — care cu o oră înainte ne vându-se miel — și ne spune că a venit poliția din Filipopoli și cea din Sofia să facă cercetare dacă găsește la care-va din noi carne de miel.

„Ascultă bre romanski — zice mlacevul, — când vin cu toată poliția, — că să știți, eu vă caut, — voi unde aveți carnea pusă, acolo să-mi arătați să caut iar unde nu aveți, să vă lăsați mai greu spunându-mi că n'am ce căuta că n'aveți nimic ascuns”.

Cum asta? întrebăm noi.

„A ma cap de romanski! Sunteți proști, faceți cum zic eu”, și repede o luă la drum.

Ne privim unii pe alții și nu înțelegem nimic. Să fie vre-o cursă?

Din depărtare zărim un cortegiu imponent. Erau apărătorii vieții și avutului populației bulgare. În fruntea lor, bai Iovan, mlacevul nostru, cel cu pricina melilor. Cum intră: bai Iovan, poliția din Golemo-Konari, cea din Filipopoli și șeful poliției generale din Sofia, cam trei-zeci de inși, vre-o două-zeci de femei și un câțel, ni se dă ordin să stăm fie-care la locurile noastre.

Începe cercetarea. Bai Iovan mai grav de cât un un procuror general, vine la fiecare și ne întreabă dacă avem carne. Răspundem că nu. Infuriat dă din picior și strigă cât i-au permis boșogii, să desfacem numai de cât geamantanele. Noi ne repezim să deschidem pe cele unde aveam carnea.

„Aaa! nu alea romanski hoțomani, nu alia. Alea închideți, credeți voi că eu sunt prost să caut unde vreți voi? nu! deschideți repede pe celelalte”.

Dar n'avem nimic d-le mlacev.

Să strâmbă și țipă la noi de s'au speriat și anchetatorii, cari toți de acord, ne-au poruncit să deschidem unde zice bai Iovan.

Ne-am supus. Am închis pe cele cari ascundeau carnea și am desfăcut pe cele care ordona bai Iovan. Atunci l-am înțeles cât de șmecher este mlacevul nostru.

Cercetarea terminându-se, s'a încheiat — spre jalea bietelor păgubașe procesul-verbal care constata netemeinicia reclamantelor și cinstea hoșilor.

La plecare, câțelul unei păgubașe ce însoțea cortegiul simțind, miros de carne venit de sub o scândură, neputând să se vâre s'o ia, începe a chitălăi. Bai Iovan care simte primejdia, dă un picior bietului câine de o fi chitălăit multe zile.

Bai Iovan și poliția bulgară merită să fie brevețați și luați ca mentori.

Prietenul Strâmbeanu slăbit din cauza lipsei de hrană, cade din picioare în mijlocul nostru. Infricoșăți îl ridicăm și-l fricționăm. Revinându-și puțin, e pornit și dânsul la Filipopoli.

Ce ciudată firea omenească! Și cât m'a îndurerat boala și plasarea lui, pe atât m'a bucurat moștenirea ce-mi rămânea: **rogoșina**. Ziua sta și își întindea pe ea Sergescu cărțile și lucra, iar noaptea îmi servia mie ca saltea.

„Pentru ziua de 1 Aprilie ni se anunță că vom fi scoși din cocinele închisorii de pedeapsă dela Golemo-Konari și vom fi duși în lagarul de prizonieri militari din Filipopoli.

„În acea noapte se lasă un îngheț strașnic. Caravana noastră încărcată cu câte-va căruțe cu boi pornește,

fiecare din noi aruncând priviri de groază în urmă. Dar numai peste câte-va zile dela sosirea în Filipopoli, veni ordin să fim înapoiați la închisoarea de pedeapsă din Konari, de unde n'am fost readuși de cât în apropierea sf. Paști ortodoxe.

„Paștile catolicilor în acel an au fost la 1 Aprilie. Noi fiind în acea zi pe drum, n'am putut vedea dacă și cum a fost prăznită sărbătoarea de către prizonierii catolici francezi și englezi, cari erau în număr mare la Filipopoli.

Așteptam deci sărbătoarea noastră, ca măcar printr'o reculegere sufletească religioasă, prin comemorarea dătinii, să simțim puțin că mai ținem de lumea creștină liberă.

„Orașul Filipopoli, foarte original prin cele câteva piramide de stâncă ce se ridică în mijlocul lui ca niște piramide egiptene, fiind supus de Turci de mai bine de 400 de ani, este acum un oraș cosmopolit, în care se văd puține biserici creștine. Pentru a ridica și reface creștinismul ortodox în aceste părți, unde au pătruns bine și catolicii, Bulgarii au în Filipopoli un seminar ortodox. Caracterul turcesc al orașului și lipsa bisericilor, a făcut ca sărbătoarea Învierii să nu fie anunțată prin obicinuitul sunet al clopotelor, ca în orașele creștine.

În ajunul sf. Paști am observat că se aduceau în lagăr numeroase lăzi ca cele de marfuri. Am aflat că în acele lăzi erau ouă roșii, trimise de Societatea Crucea roșie” pentru prizonierii creștini ortodoși, pentru cari avea să se facă anume slujbă religioasă a Învierii.

Spre amiază, în ziua de sf. Paști, s'a așezat o masă în chip de pristol în mijlocul carecului închis de cele opt bărăci mari de prizonieri. Jur împrejur se adună prizonierii ortodoși, dar și francezii și englezii veniseră să vadă cum se celebrează Învierea Domnului după ritul ortodox.

Arhimandritul Ștefan, rectorul seminarului din Filipopoli (actualmente mitropolit primat al Bulgariei) îmbrăcat în odăjdii, începe slujba Sfintei Învierii.

Uimitoare, nespuse fu atunci surpriza noastră a Românilor când la întonarea ectenilor arhimandritului în limba bulgară, începe să dea răspunsurile în românește un puternic și minunat cor vocal, condus de condamnatul român d-l prof. I. St. Paulian din Turcu-Severin.

Era acest fapt neașteptat o îndoită mângăere, pentru sufletele condamnaților și prizonierilor români. A auzi cântare românească, a auzi „Christos a înviat”! cântat în graiul românesc, în condițiunile amărâtului trai de prizonierat și condamnat, era înălțător și înduioșător.

Nimeni nu știusem cum și pe unde tovarășul nostru de zile amare, dibuise prin bărăcile de prizonieri un număr de învățători și gradați militari, cu cari în taină făcuse repetiții pentru a ne da această neașteptată surpriză, mângâierea și reconfortarea, pe care arta o dă sufletului în suferință.

Dar nu mai puțin a fost această surpriză și pentru francezii și englezii prizonieri, cari precum am spus erau în număr destul de mare. O manifestare artistică totdeauna contează și înalță în opiniunea popoarelor civilizate.

Cu acest prilej arhimandritul, a fiut la sfârșitul slujbei și o predică, în limba bulgară bine înțeles, din care a reținut pasagiul acesta: „Pe când guvernele și suveranii trimit popoarele unele contra altora ca să se

ucidă, numai Biserica zice astăzi tuturor *pace vouă!* Iar în această zi de veselie creștinească Biserica vă zice *bucurați-vă!* Știu că în situația voastră este exclusă bucuria, dar totuși gândindu-vă la Acel care a suferit pentru mântuirea lumii, poate că la sărbătoarea învierii Lui, veți afla și voi într'un colțisor al inimilor voastre loc pentru puțină mângâiere sufletească⁽²⁾.

*Voi toți, ce-ați plâns în întuneric
Și nimeni nu v'a mângâiat
Din lunga voastră 'ngenunchiare.
Sculați... Christos a înviat!*

Ioan St. Paulian.

(Va urma)

ȘTIRI

Locale. Duminecă în 28 Noemvrie a. c. s'a ținut a treia șezătoare a Societății femeilor ortodoxe din Localitatea A conferențiat cu acest prilej p. *Romulus Pop*, adm. parohial în Caransebeș despre *rolul și însemnătatea religioasă*. Conferința de sinteză asupra religioasă celei adevărate, revelată de Dumnezeu neamului-omenesc. Într'un număr viitor o vom publica.

Cu acest prilej Corul Catedral a cântat rezponzoriile la Vecernie, iar după conferință a executat *Iehova*.

Vineri în 1 Decemvrie, ziua de eliberare națională și de unire cu Patria-mamă, în cadrul „Astrei” s'a dat un reușit festival. Programul festivalului a constat din declamări, coruri, muzică și conferința comemorativă a dl-ului profesor *Filip Pop* dela liceu. De remarcă sufletul depus de școlari la declamarea frumoaselor poezii patriotice, contribuția corurilor — a celui Catedral și a celui dela Gimnaziul de fete, cât și duioasele accente din conferința p. profesor *Filip Pop*. Cu un cuvânt programul, înșuflețit și prin contribuția totdeauna generoasă a muzicii dela Batalionul de Vânători a fost într'adevăr spre mulțumirea tuturor.

Societatea de lectură Ioan Popasu a clericilor dela Academie aranjează Miercuri în 6 Decemvrie, tot în sala liceului Traian Doda o producțiune artistică-literară în memoria mult regretatului fost profesor și director de teologie și pedagogie Dr. Iosif Iuliu Olariu. Va fi un program bogat și o interesantă conferință a profesorului *Ion David*.

† **Arhim. Ghenadie Bogoeviciu** superiorul capelei române din Budapesta și administrator al fundațiilor Gojdu a încetat subit din viață Miercuri, în 29 Noemvrie a. c. în vârsta 72 de ani. Adormitul în Domnul, de naștere bănățan din Almăj, a fost un preot cucernic și un bun român.

Dumnezeu să-l odihnească cu dreptii Săi!

Pentru monumentul funerar Dr Iosif Iuliu Olariu au intrat săptămâna trecută următoarele sume:
Comuna bisericească Măidan 500 Lei
Preot Toma Simu Cârnecea 200 „
Prof. Constantin Rudnănu Caransebeș . 100 „

3) Versuri de Al. Vlașuț.

2) Sărbătoarea sf. Paști în anul 1918. O manifestare culturală românească de Al Resmeriță.

Prof. Teodor Șandru Caransebeș	100	Lei
„ Dionisie Iana Oravița	100	„
Preot Aureliu Iana Măidan	100	„
„ George Băiș Iabuca	100	„
„ Cuzman Lapădat Ritișor	50	„
„ Aurel Danciu Iabuca	50	„
„ Livius Dee Voivodinți	50	„
„ Octavian Păuța Voivodinți	50	„
„ Ioan Naia Marghita-mare	50	„
„ Cornel Jdicu Jamul-mic	50	„
„ Teodor Cioban Nicolinț	50	„
„ Virgil Oprișa Vlaicovăț	50	„

Total: 1600 Lei

Suma anterioară: 11860 Lei

Total până de prezent: 13460 Lei

CONCURSE.

În urma ordinului Venerabilului Consiliu Eparhial Nr. 3937 B. din 29 Iulie 1933, se publică concurs pentru ocuparea postului de paroh, la parohia de clasa II-a devenită vacantă prin moartea preotului Dionisie Goanță din comuna Lăpușnicul-Mare, protopresbiteratul Mehadiei, cu termen de recurgere de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană” cu următoarele

Emolumente:

1. Una sesiune parohială constătătoare din 32 jughere pământ arabil și fânețe, după care alesul preot va plăti toate impozitele.

2. Salar de 300 Lei anual, plătit în rate lunare, ca răscumpărare a stolei dela botez și înmormântări.

3. Locuința în natură împreună cu grădina de legume.

4. Alte venit primește conform uzului.

Doritorii de a ocupa acest post să-și trimită cererile ajustate cu documentele prescrise Prea On. Oficiu protopresbiterat ort. rom. al Mehadiei, la Orșova, adresate consiliului parohial din Lăpușnicul-Mare.

Amatorii sunt poștiți a-se prezenta în sfânta biserică în vre-o Duminecă sau sărbătoare, spre a-și arăta dextăritatea oratorică și cantorală. Dar numai cu încuviințarea prealabilă a Consiliului eparhial și a Prea On. Părinte Protopresbiter și nici de cum în ziua alegerii.

Lăpușnicul-Mare, din ședința Consiliului parohial ținută la 17 Septemvrie 1933.

Președinte:

Notar:

Preot **Silviu Novacoviciu**

Nicolae Bihoi

În contelegere cu mine: *Iosif Câmpianu* protopresbiter.

2-3

Pe baza deciziei Venerabilului Consiliu Eparhial de sub Nr. 4448 B ex 1933 se escrie concurs pentru postul de capelan temporal cu dreptul de succesiune pe lângă preotul Gheorghe Popescu din Chevereșul-mare protopresbiteratul Buziașului cu termen de recurgere de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană” cu următoarele

Emolumente:

1. $\frac{1}{3}$ din sesiunea I-a parohială care o folosește parohul Gheorghe Popescu.

2. $\frac{1}{3}$ din toate venitele stolare uzitate în comună dela parohie I-a.

De locuința se va îngriji noul ales capelan, comuna neluându-și nici un angajament.

Noul ales capelan va suporta toate dările către stat și comună după pământul ce îl beneficiază.

Noul ales va avea a catehiza, a servi și a predica în sfânta biserică la rândul său fără altă remunerație.

Recurenții își vor înainta cererea de concurs cu documentele prescrise prin Prea Onoratul Oficiu protopresbiteral din Buziaș, consiliului parohial din Chevereșul-mare și a-se prezenta cu prealabila încuviințare a Prea On. Oficiu protopresbiteral din Buziaș în vre-o Duminică sau sârbătoare în sfânta biserică din Chevereșul-mare în termenul concursual. Parohia fiind de clasa III dela recurenți să recere evaluarea pentru parohii de clasa III-a.

Chevereșul-mare din ședința Consiliului parohial ținută azi la 1 Octomvrie 1933.

Moise Barbulescu m. p. **Valeriu Minea** m. p.
președinte. notar.

In conțelegere cu oficiul protopresbiteral.

Pe baza decisului Venerabilului Consiliu Eparhial de sub Nr. 4466 B. ex 1933 se eserie concurs pentru postul de capelan temporal cu dreptul de succesiune pe lângă preotul Moise Barbulescu din Chevereșul-mare protopresbiteratul Buziașului cu termen de recurgere de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană” cu următoarele :

Emolumente .

1. Jumătate din sesiunea a doua parohială ce o va ceda parohul Moise Barbulescu.

2. Jumătate din venitul stolar din parohia a II-a.

De locuința se va îngriji noul ales, comuna neluându-și nici un angajament.

Noul ales, după beneficiu va suporta dările către stat și comună.

Noul ales, va a avea a catehiza, a servi și a predica în sfânta biserică la rândul său fără altă remunerație.

Recurenții își vor înainta cererea de concurs cu documentele prescrise prin Prea On. Oficiu protopresbiteral din Buziaș, consiliului parohial din Chevereșul-mare și a se prezenta cu prealabila încuviințare a Prea On. Oficiu protopresbiteral din Buziaș, în vre-o Duminică sau sârbătoare în sfânta biserică din Chevereșul-mare în termenul concursual.

Chevereșul-mare din ședința consiliului parohial ținută azi la 1 Octomvrie 1933.

Moise Barbulescu m. p. **Valeriu Minea** m. p.
președinte. notar.

In conțelegere cu oficiul protopresbiteral.

Colinde, Cântece de stea, Cântece de ale Irozilor etc., ediția VII, îmbogățită de Nicolae G. Velcu.

Se poate comanda la **Librăria diecezană** din Caransebeș.

Conspectul

Manualele de religie pentru învățământul primar, publicat în „Biserica ortodoxă română” Revista Sfântului Sinod, are în locul prim:

Cărțile de Religieune

de **Dr. P. Barbu** și **Pr. P. Bizerea** pentru

1. Școalele de copii mici și clasa I a școalei primare Lei 10.—
2. Clasele II și III ale școalei primare „ 10.—
3. Clasa IV a școalei primare „ 10.—
4. Clasele V, VI, și VII ale școalei primare „ 15.—

Editate de **Librăria Diecezană, Caransebeș.**

„CATIHETICA”
păr. profesor **Dr. Petru Barbu costă**
60 Lei + spesele de transport!

Mersul trenurilor

dela 8 Octomvrie 1933 din gara Caransebeș

Dela Orșova spre Timișoara			Dela Timișoara spre Orșova		
Sosește		Pleacă	Sosește		Pleacă
4:40	Personal	tren local	1:41	Personal	tren local
tren local	Personal	4:50	tren local	Personal	2:15
5:48	Accelerat	5:55	7:43	Personal	tren local
tren local	Personal	10:16	9:31	Accelerat	9:37
15:19	Pers.*)	15:24	14:31	Rapid Simplon	14:38
16:30	Rapid Simplon	16:36	15:50	Pers.*)	15:58
22:12	Accelerat	22:18	19:48	Accelerat	19:54

*) București—Timișoara.

*) Timișoara—București.

Dela Hațeg		Spre Hațeg	
Sosește			Pleacă
5:30	Tren mixt ¹⁾	Mixt până la Băuțar	4:45
10:11	Tren mixt ²⁾	Mixt până la Băuțar	19:55
19:50	Tren mixt ¹⁾	Mixt până la Subcetate	12:10

1) Dela Băuțar.

2) Dela Subcetate.